

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

02 iulie 2013

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în componența:
președinte – Constantin Gurschi,
judecători – Constantin Alerguș, Ion Arhiliuc, Andrei Harghel, Iurie Diaconu,
a judecat în ședință publică recursul ordinar declarat de inculpatul Demian Vasile, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bender din 07 decembrie 2012, în cauza penală privind-l pe

*Demian Vasile Alexandr, născut la 08.08.1965,
originar și domiciliat în r-nul Anenii Noi, s. Șerpeni.*

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 06.01.2012 – 19.04.2012;

Instanța de apel: 21.05.2012 - 07.12.2012;

Instanța de recurs: 02.04.2013 – 02.07.2013.

Procedura de citare a fost legal executată.

În ședință s-au prezentat:

Inculpatul Demian V. și avocatul acestuia, Curmeli V., care au solicitat admiterea recursului în sensul declarat.

Procurorul Graur D., care a solicitat respingerea recursului, ca fiind neîntemeiat.

Partea civilmente responsabilă, Țurcan V., și avocatul acestuia Lungu A., care au solicitat respingerea recursului declarat de inculpat, ca fiind neîntemeiat.

Partea vătămată, Vasilachi S., care a solicitat încasarea prejudiciului moral și material de la partea civilmente responsabilă, V. Țurcan.

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Anenii Noi din 19.04.2012, Demian V. a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 264 alin. (5) CP, la 9 (nouă) ani și 6 (șase) luni închisoare, cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip deschis și cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 5 ani.

Acțiunile civile înaintate de ÎS „Calea Ferată din Moldova”, Tudor L. și Cucuș V., au fost admise integral, cu încasarea de la Țurcan V.:

- în beneficiul ÎS „Calea Ferată din Moldova”, prejudiciul material în sumă de 19 944 (nouăsprezece mii nouă sute patruzeci și patru) lei.

- în beneficiul lui Tudor L., prejudiciu material în mărime de 4000 (patru mii) lei și a prejudiciului moral în mărime de 50 000 (cincizeci mii) lei.

- în beneficiul lui Cucuș V. prejudiciu moral în mărime de 30 000 (treizeci mii) lei.

Acțiunile civile înaintate de Sîrghi V., Cupcinenco E., Vasilachi S. și Anuțoi V., au fost admise parțial, cu încasarea de la Țurcan V.:

- în beneficiul lui Sîrghi V. prejudiciu material în sumă de 30 890 (treizeci mii opt sute nouăzeci) lei, prejudiciul moral în sumă de 100 000 (una sută mii) lei și cheltuielile de judecată în sumă de 3000 (trei mii) lei, în rest acțiunea civilă a fost respinsă, ca neîntemeiată.

- în beneficiul lui Cupcinenco E. prejudiciu material în sumă de 27 090 (douăzeci și șapte mii nouăzeci) lei, prejudiciul moral în sumă de 100 000 (una sută mii) lei și cheltuielile de judecată în sumă de 3000 (trei mii) lei, în rest acțiunea civilă s-a respins, ca neîntemeiată.

- în beneficiul lui Vasilachi S. prejudiciu material în sumă de 33 528 (treizeci și trei mii cinci sute douăzeci și opt) lei, prejudiciul moral în sumă de 100 000 (una sută mii) lei și cheltuielile de judecată în sumă de 3000 (trei mii) lei, în rest acțiunea civilă a fost respinsă, ca neîntemeiată.

- în beneficiul lui Anuțoi V. prejudiciul material în sumă de 67 629 (șaizeci și șapte mii șase sute douăzeci și nouă) lei, prejudiciul moral în sumă de 200 000 (două sute mii) lei și cheltuielile de judecată în sumă de 3000 (trei mii) lei, în rest acțiunea civilă a fost respinsă, ca neîntemeiată.

2. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond a reținut, că inculpatul Demian V., la data de 01.11.2011, aproximativ la orele 12.15 min., aflându-se la volanul microbusului de model Mercedes Benz cu n/î AN AK 722, care se afla pe ruta Anenii Noi - Șerpeni și în care erau 22 de pasageri, deplasându-se din direcția or. Anenii Noi spre sat. Bulboaca, în apropiere de calea ferată, neluînd în considerare că era instalat reglementar indicatorul de avertizare și ignorînd pct. 61 al Regulamentului circulației rutiere, care prevede, că în apropierea trecerii la nivel cu calea ferată, conducătorul de vehicul trebuie să reducă viteza și să se asigure că nu se apropie nici un tren, cît și a prevederilor pct. 24.1 din același Regulament, a efectuat traversarea la semnalul roșu al semaforului și alarma sonoră, peste linia de cale ferată, la km 1518 intervalul Socoleni-Bulboaca, în rezultatul căruia microbusul a fost lovit pe partea stîngă de trenul 4302, condus de mecanicul Boboc E., care se mișca din partea stației Socoleni spre stația Bulboaca. Drept urmare a

accidentului rutier, a survenit decesul a 8 persoane: Anuțoi C., Anuțoi A., Pociumban M., Bîzgan N., Sîrghi N., Cupcinenco (Luca) N., Luca C., Vasilachi N., iar altele 13 persoane, au primit leziuni corporale de diferite categorii: Cupcinenco C., Dugan S., Colesnic V., Sterpu V., Tudor L., Dugan A., Platon T., Vasilachi M., Sîrghi Z., Platon L., Cucuș V., Iurcu I., Bogacenco L.

Pe baza stării de fapt expuse mai sus, confirmată de probele administrate, instanța a reținut că în drept, faptele inculpatului întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (5) CP, cu elementele constitutive, *încălcarea regulilor de securitate a circulației rutiere de către persoana care conduce mijlocul de transport, încălcare ce a cauzat din imprudență vătămarea medie și gravă a integrității corporale și decesul a mai multor persoane.*

3. Nefiind de acord cu sentința adoptată, inculpatul și avocatul T. Ungureanu, în numele părții civilmente responsabile Țurcan V., au atacat-o cu apeluri.

3.1. În apelul declarat de inculpat, acesta a solicitat redozarea pedepsei stabilite prin sentința Judecătorei Anenii Noi din 19.04.2012, motivînd că vinovăția sa în săvîrșirea infracțiunii imputate și-a recunoscut-o integral, de asemenea, a menționat că nu are antecedente penale și are la întreținere copii minori, iar infracțiunea a fost săvîrșită din imprudență.

3.2. Avocatul T. Ungureanu, reprezentînd partea civilmente responsabilă Țurcan V., a solicitat casarea sentinței în latura civilă, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărîri potrivit căreia acțiunile civile înaintate împotriva lui Țurcan V. să fie respinse, ca fiind neîntemeiate, pentru următoarele considerente.

În conformitate cu prevederile art. 1410 al Codului Civil, întreprinderea ca posesor al izvorului de pericol sporit poartă răspunderea civilă pentru daunele cauzate de izvorul de pericol sporit pe care îl deținea, fie în drept de proprietate, fie că îl deținea în arendă, locațiune. Prin urmare, acțiunile civile urmau a fi înaintate împotriva ÎI „Țurcan Vasile”, și doar în cazul în care acesta nu putea să-și onoreze obligațiunile, cet. Țurcan V., urma să răspundă cu patrimoniul său în fața creditorilor.

De asemenea, s-a invocat că potrivit legislației în vigoare acțiunea civilă înaintată urmează a fi probată de solicitanți, prin bonurile de plată, chitanțe și alte mijloace de probă ce atestă cheltuielile suportate de către părțile vătămăte, aflate în legătură causală cu infracțiunea săvîrșită.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bender din 07.12.2012, s-a dispus respingerea apelului declarat de către inculpatul Demian V., și admisterea apelurilor declarate de către avocații Ungureanu T. și Bobeică V., în interesul părții civilmente responsabile Țurcan V., cu casarea parțială în latura civilă a sentinței Judecătorei Anenii-Noi din 19.04.2012 privind condamnarea lui Demian V. în temeiul art. 264 alin (5) CP, cu rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărîri,

după cum urmează.

Acțiunile civile înaintate de către ÎS „Calea Ferată din Moldova”, Tudor L. și Cucuș V., au fost admise integral, cu încasarea de la ÎI „Țurcan Vasile”:

- în beneficiul ÎS „Calea Ferată din Moldova” prejudiciul material în sumă de 19 944 (nouăsprezece mii nouă sute patruzeci și patru) lei RM.

- în beneficiul lui Tudor L. a prejudiciului material în sumă de 4000 (patru mii) lei.

De asemenea, s-a dispus încasarea de la inculpatul Demian Vasile:

- în beneficiu lui Tudor L., cu titlu de prejudiciu moral, sumă de 50000 (cincizeci mii) lei.

- în beneficiu lui Cucuș V., cu titlu de prejudiciu moral, suma de 30000 (treizeci mii) lei.

Acțiunile civile înaintate de către Sîrghi V., Cupcinenco E., Vasilachi S. și Anuțoi V., au fost admise parțial, cu dispunerea încasării de la ÎI „Țurcan Vasile”:

- în beneficiul lui Sîrghi V., cu titlu de prejudiciu material, suma de 30890 (treizeci mii opt sute nouăzeci) lei, și cu titlu de cheltuieli de judecată, sumă de 1000 (una mie) de lei RM.

- în beneficiul lui Cupcinenco E., cu titlu de prejudiciu material suma de 27090 (douăzeci și șapte mii nouăzeci) lei și cu titlu de cheltuieli de judecată, suma de 1000 (una mie) lei RM.

- în beneficiu lui Vasilachi S., cu titlu de prejudiciu material suma de 33528 (treizeci și trei mii cinci sute douăzeci și opt) lei și cu titlu de cheltuieli de judecată, sumă de 1000 (una mie) lei RM.

- în beneficiul lui Anuțoi V., cu titlu de prejudiciu material în sumă de 67629 (șasezeci și șapte mii șase sute douăzeci și nouă) lei și cu titlu de cheltuieli de judecată, suma de 1000 (una mie) lei RM.

Totodată, s-a dispus încasarea prejudiciul moral de la inculpatul Demian V., în beneficiu lui Sîrghi V., în sumă de 100000 (una sută mii) lei, în folosul lui Cupcinenco E., a sumei de 100000 (una sută mii) lei, în folosul lui Stepan V., în sumă de 100000 (una sută mii) lei, în folosul lui Anuțoi V., a sumei de 200000 (două sute mii) lei.

În rest acțiunile civile înaintate de către Sîrghi V., Cupcinenco E., Vasilachi S. și Anuțoi V., au fost respinse.

5. În argumentarea soluției adoptate, instanța a menționat că, la pronunțarea sentinței instanța de fond corect a stabilit circumstanțele de drept și de fapt ale cauzei, și just a ajuns la concluzia că inculpatul Demian V., a săvârșit infracțiunea prevăzută de art. 264 alin. (5) CP, ceea ce rezultă din totalitatea de probe acumulate în cauză, fiind pe deplin administrate și corect apreciate, cu respectarea

prevederile art. 101 CP, din punct de vedere al pertinenței, concludenței, utilității și veridicității lor.

De asemenea, Colegiul Penal a menționat că instanța de judecată, la stabilirea categoriei și măsurii pedepsei, a ținut seama de toate circumstanțele atenuante și agravante ale cauzei, aplicându-i inculpatului o pedeapsă echitabilă și legală, în raport cu persoana celui vinovat, precum și avînd în vedere influența acesteia la corectarea și reeducarea vinovatului.

Cu referire la argumentul invocat de inculpat precum că, nu ardea culoarea roșie la semaforul instalat înainte de calea ferată, instanța de apel a conchis că acesta nu corespunde realității, dat fiind faptul că majoritatea martorilor audiați în ședința de judecată au confirmat că trenul s-a văzut de departe venea din direcția Chișinăului, iar necesitatea opririi înainte de trecerea la nivel cu calea ferată rezultă din conținutul prevederilor pct. 61 al Regulamentului circulației rutiere, care stipulează expres că la apropierea de trecerea la nivel cu calea ferată, conducătorul vehiculului trebuie să reducă viteza și să asigure că nu se apropie nici un tren. La caz inculpatul era obligat să stopeze deplasarea, fiindcă trenul se afla în apropierea intersecției.

Cît privește acțiunea civilă examinată de către instanța de judecată în cadrul procesului penal, instanța de apel a constatat întemeiată motivarea apelului declarat de avocații T. Ungureanu și V. Bobeica în interesele părții civilmente responsabile Țurcan V. argumentîndu-și soluția prin aceea că, în cadrul cercetării judecătorești s-a stabilit cu certitudine faptul că Demian V., fiind angajat în calitate de șofer la ÎI „Țurcan Vasile”, în baza contractului individual de muncă și la momentul producerii accidentului rutier, își exercita obligațiunile de muncă acționînd în numele proprietarului mijlocului de transport.

În cadrul ședinței de judecată s-a constatat că, microbusul de model Mercedes Benz cu n/î AN AK 722, conform Contractului nr. 3 din 10.01.2007, de către cet. Țurcan V. a fost transmis în arendă ÎI „Țurcan Vasile”, pe un termen de 5 ani. Respectiv, în conformitate cu prevederile art. 1410 Codului civil, întreprinderea ca posesor al izvorului de pericol sporit poartă răspundere civilă pentru daunele cauzate de izvorul de pericol sporit pe care îl deținea, fie în drept de proprietate, fie că îl deține în arendă, locațiune. Astfel, avînd în vedere că acțiunea civilă nu este înaintată către partea ce urmează a avea calitatea de pîrît în prezenta cauză și care urmează să răspundă pentru prejudiciul cauzat, acestea urmau a fi înaintate împotriva ÎI „Țurcan Vasile” și doar în cazul în care persoana juridică nu era în stare să achite sumele dispuse spre încasare de către instanța de judecată, cetățeanul Țurcan V., urma să răspundă cu patrimoniul său în fața creditorilor.

S-a menționat că, în conformitate cu art.1398 Cod civil, cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție, este obligat să repare prejudiciul

patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, și prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune.

Instanța de apel a făcut trimitere și la explicațiile date suplimentar în hotărârea Plenului CSJ,, Cu privire la practica aplicării de către instanțele judecătorești a legislației materiale despre încasarea prejudiciului cauzat prin vătămare a integrității corporale sau altă vătămare a sănătății ori prin deces, pct. 27 se menționează, că în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de legislație, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin echivalent bănesc. Conform art. 1423 al Codului civil, mărimea compensației pentru prejudiciul moral se determină de către instanța judecătorească reieșind din caracterul și gravitatea suferințelor psihice și fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al autorului prejudiciului, și de măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate.

Prin sentința pronunțată este dovedit faptul că accidentul rutier nu a fost comis de către cet. Țurcan V. și careva acțiuni ilicite din partea acestuia, de către instanța de judecată nu au fost stabilite. La fel, nu există careva legătură causală între faptul că microbusul, care a declanșat accidentul rutier era înregistrat după cet. Țurcan V. și a fost condus de inculpatul Demian V., ultimul conducând transportul și deținând permis de conducere, fiind oficial angajat în calitate de șofer la ÎI „Țurcan Vasile”. Astfel, soluția instanței privind încasarea sumelor de la cet. Țurcan V. în contul reparării prejudiciului moral și material este una greșită, iar Colegiul reține că prejudiciul material menționat de succesorii părților vătămate și părțile vătămate urmează în a fi încasat de la ÎI „Țurcan Vasile”, iar prejudiciul moral, de la inculpatul Demian V., care este autorul prejudiciului cauzat.

Totodată, instanța de apel a menționat că pe parcursul examinării prezentei cauze s-a constatat că la data de 01.11.2011, în urma accidentului rutier săvârșit de Demian V., 8 persoane au decedat și altor 13 persoane le-au fost cauzate vătămări corporale grave, medii și ușoare.

Alin. (4) art. 1419 din Codul Civil, stipulează că, persoanele obligate să repare prejudiciul cauzat prin deces, urmează să compenseze cheltuielile de înmormântare necesare, ținând cont de statutul social al defunctului și obiceiurilor locale, persoanei care le-a suportat. Luând în considerație că vinovăția inculpatului Demian V., a fost stabilită, există legătura causală între decesul victimelor, și respectiv, cauzarea de vătămări corporale, în temeiul normelor citate, instanța de fond corect a stabilit cuantumul prejudiciului material și moral care urmează a fi încasat în folosul succesiorilor părților vătămate și a părților vătămate reieșind din obiceiurile locale și statutul defunctului, considerând justificat a admite integral

acțiunile civile înaintate de Cucuș V. și Tudor L. (f.d.161, 201 Vol.III) și a încasa în beneficiul părții vătămate Cucuș V. prejudiciul moral în mărime de 30 000 lei, iar în beneficiul părții vătămate Tudor L. prejudiciul material în mărime de 4000 lei și prejudiciului moral în mărime de 50 000 lei. Cu referire la acțiunea civilă înaintată de ÎS „Calea Ferată din Moldova” instanța de fond corect a ajuns la concluzia de a o admite integral și a încasa în beneficiul ÎS „Calea Ferată din Moldova” prejudiciul material în sumă de 19 944 lei, care se confirmă prin factura fiscală și alte înscrisuri anexate la materialele cauzei în susținerea cererii de chemare în judecată (f.d.59-60, 173-183; 222-234).

Cît privește acțiunile civile înaintate de părțile civile, Cucinenco E., Anuțoi V., Vasilachi S. și Sîrghi V., completul de judecată a instanței de fond corect a considerat a le admite parțial, și anume a încasa prejudiciul material solicitat de aceștia conform cerințelor înaintate, în corespundere cu actele întocmite și autentificate de secretarul Consiliului local Delacău, excluzând de la fiecare din pretențiile reclamantilor, cîte 2000 lei pe care toți au confirmat, că le-au primit ca ajutor material de la cet. Țurcan Vasile (f.d.146-149, 150-151, 154-155, 158-159, 166-167, 203-218 vol. III).

La fel, instanța de judecată corect în temeiul art. 1422 din Codul Civil, reieșind din suferințele, retrăirile și lipsa persoanelor dragi din viața fiecărui membru al familiilor Cucinenco E., Anuțoi V., Vasilachi S. și Sîrghi V., a admis parțial capătul de cerere înaintat de reclamantii menționați privind încasarea pagubei morale, considerând justificat a compensa suferințele primilor cu echivalentul bănesc pentru Cucinenco E., Vasilachi S. și Sîrghi V. în sumă de 100 000 lei pentru fiecare din aceștia, iar pentru Anuțoi V. luînd în considerație că a rămas și fără soție și fără copil, instanța de judecată justificat a considerat compensarea suferințele psihice ale acestuia cu echivalentul bănesc în sumă de 200 000 lei, în rest respingînd acțiunile ca neîntemeiate.

Potrivit art. 94 alin. (1) CPC, instanța de judecată obligă partea care a pierdut procesul să *plătească părții care a avut câștig de cauză toate cheltuielile de judecată*.

Prin urmare, instanța de judecată corect a încasat în folosul reclamantilor Cucinenco E., Anuțoi V., Vasilachi S. și Sîrghi V., cheltuielile de judecată, însă cuantumul acestora a cîte 3000 de lei, menționat în bonurile de plată a apărătorului ultimilor, Colegiul Penal le-a considerat exagerate comparativ cu faptul, că au fost întocmite cereri de chemare în judecată practic cu același conținut pentru fiecare parte vătămată, urmînd a se încasa un onorariu mai moderat. Astfel, Colegiul Penal a considerat echitabil de a satisface pretenția respectivă în cuantum a cîte 1000 de lei cu titlu de cheltuieli de judecată pentru fiecare parte vătămată și succesori al părții vătămate.

6. Nefiind de acord cu decizia în cauză, inculpatul a atacat-o cu recurs ordinar, potrivit căruia solicită admiterea recursului declarat, casarea deciziei Curții de Apel din 07.12.2012, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să-i fie stabilită o pedeapsă mai blândă, și să fie dispus încasarea prejudiciului material și moral de la partea civilmente responsabilă, Țurcan V..

În argumentarea celor invocate, recurentul menționează că instanța de apel, la judecarea apelului și-a depășit limitele prevăzute de lege, modificând acțiunea civilă în cadrul procesului penal și dispunând încasarea prejudiciului moral de la inculpat, în privința căruia părțile vătămate nu au înaintat nici o pretenție civilă.

De asemenea, recurentul invocă că la stabilirea pedepsei de către instanțele ierarhic inferioare nu s-a ținut seama în deplină măsură de circumstanțele atenuante prevăzute de art. 76 CP, care permit stabilirea unei pedepse mai blânde în privința sa, reieșind din împrejurările în cauză.

În drept, recursul inculpatului este întemeiat pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) CPP.

7. Judecând recursul ordinar, în baza materialelor din dosarul cauzei, Colegiul lărgit al Curții Supreme de Justiție concluzionează că acesta urmează a fi admis, din considerentele ce urmează.

Potrivit dispoziției art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) CPP, judecând recursul instanța este în drept să admită recursul, cu casarea totală sau parțială a hotărârii atacate și să rejudece cauza, cu pronunțarea unei noi hotărâri, dacă nu se agravează situația condamnatului.

Or, instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să o caseze parțial, atunci când se constată comiterea unei erori de drept, care a dus la adoptarea unei hotărâri ilegale.

Conform prevederilor din art. 384 alin. (3), 410 alin. (1), 414 alin. (1), 417 alin. (1) pct. 8), 419 CPP, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar, iar rejudecarea cauzei de către instanța de apel se desfășoară potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță. Decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au dus la admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției respective.

În latura penală, Colegiul lărgit constată că decizia instanței de apel este legală și întemeiată, și relevă următoarele.

Din textul recursului declarat, în care se critică numai măsura de pedeapsă, recurentul invocă că la stabilirea pedepsei de către instanțele ierarhic inferioare nu s-a ținut seama în deplină măsură de circumstanțele atenuante prevăzute de art. 76 CP, care permit stabilirea unei pedepse mai blânde.

Cu referire la criticele formulate, Colegiul lărgit menționează că, pedeapsa

penală, potrivit art. 61 CP, este o măsură de constrângere statală și un mijloc de corectare și reeducare a condamnatului, care are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni, atât din partea acestuia, cât și a altor persoane. Or, ca măsură de constrângere, pedeapsa are pe lângă scopul său represiv are și o finalitate de exemplaritate, în ce privește comportamentul făptuitorului.

Pe de altă parte, pedeapsa și modalitatea de executare a acesteia trebuie individualizate în așa fel încât inculpatul să se convingă de necesitatea respectării legii penale și evitarea în viitor a săvârșirii unor fapte similare. Chestiunea de individualizare a pedepsei este un proces obiectiv, de evaluare a tuturor elementelor circumscrise faptei și autorului, având ca finalitate stabilirea unei pedepse în limitele prevăzute de lege.

Prin urmare, Colegiul menționează că, reieșind din criteriile generale de individualizare a pedepsei prevăzute de art. 75 CP, instanța de judecată îi stabilește persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni o pedeapsă echitabilă în limitele fixate în articolul corespunzător din partea specială a Codului penal și în strictă conformitate cu dispozițiile Părții generale a acestuia.

Din decizia instanței de apel, se constată că, la stabilirea și aplicarea pedepsei inculpatului Demian V., instanța a avut în vedere scopul și criteriile de individualizare a acesteia, prevăzute de art. 61, 75 CP, aceasta fiind stabilită corespunzător gravității faptei și personalității autorului, în raport cu pericolul social concret al faptei comise și atitudinea procesuală pe care a avut-o inculpatul pe parcursul judecării cauzei. Or, din aceste considerente, Colegiul lărgit conchide că, instanța de apel corect a apreciat faptul că inculpatul Demian V., poate fi reeducat cu executarea reală a pedepsei închisorii pe termenul stabilit, care este în limita sancțiunii art. 264 alin. (5) CP.

Cu referire la soluționarea acțiunii civile în procesul penal, Colegiul lărgit, reieșind din materialele cauzei, constată că instanța de apel a adoptat o soluție greșită sub acest aspect, pentru motivele ce urmează.

Potrivit sentinței Judecătoriei Anenii Noi din 19.04.2012, instanța de fond, judecând cauza, a dispus admiterea integrală a acțiunilor civile înaintate de ÎS „Calea Ferată din Moldova”, Tudor L. și Cucuș V., cu încasarea de la Țurcan V.:

- în beneficiul ÎS „Calea Ferată din Moldova”, prejudiciul material în sumă de 19 944 (nouăsprezece mii nouă sute patruzeci și patru) lei.

- în beneficiul lui Tudor L., prejudiciu material în mărime de 4000 (patru mii) lei și a prejudiciului moral în mărime de 50 000 (cincizeci mii) lei.

- în beneficiul lui Cucuș V. prejudiciu moral în mărime de 30 000 (treizeci mii) lei.

Acțiunile civile înaintate de Sîrghi V., Cupcinenco E., Vasilachi S. și Anuțoi V., au fost admise parțial, cu încasarea de la Țurcan V.:

- în beneficiul lui Sîrghi V. prejudiciu material în sumă de 30 890 (treizeci mii opt sute nouăzeci) lei, prejudiciul moral în sumă de 100 000 (una sută mii) lei și cheltuielile de judecată în sumă de 3000 (trei mii) lei, în rest acțiunea civilă a fost respinsă, ca neîntemeiată.

- în beneficiul lui Cupcinenco E. prejudiciu material în sumă de 27 090 (douăzeci și șapte mii nouăzeci) lei, prejudiciul moral în sumă de 100 000 (una sută mii) lei și cheltuielile de judecată în sumă de 3000 (trei mii) lei, în rest acțiunea civilă s-a respins, ca neîntemeiată.

- în beneficiul lui Vasilachi S. prejudiciu material în sumă de 33 528 (treizeci și trei mii cinci sute douăzeci și opt) lei, prejudiciul moral în sumă de 100 000 (una sută mii) lei și cheltuielile de judecată în sumă de 3000 (trei mii) lei, în rest acțiunea civilă a fost respinsă, ca neîntemeiată.

- în beneficiul lui Anuțoi V. prejudiciul material în sumă de 67 629 (șaizeci și șapte mii șase sute douăzeci și nouă) lei, prejudiciul moral în sumă de 200 000 (două sute mii) lei și cheltuielile de judecată în sumă de 3000 (trei mii) lei, în rest acțiunea civilă a fost respinsă, ca neîntemeiată.

În continuare, din textul deciziei instanței de apel, rezultă că, în latura civilă, instanța de apel a rejudecat cauza și a dispus încasarea prejudiciului material de la partea civilmente responsabilă Țurcan V., în beneficiul părților civile, iar în ce privește prejudiciul moral, s-a dispus încasarea acestuia de la inculpatul Demian V., în folosul părților civile: Tudor L., Sîrghi V., Cupcinenco E., Vasilachi S., Anuțoi V. și Cucuș V.

Potrivit dispoziției art. 23 alin. (2) CPP, victima unei fapte care constituie componentă de infracțiune este în drept să ceară, în condițiile prezentului cod, pornirea unei cauze penale, să participe la procesul penal în calitate de parte vătămată și să-i fie reparate prejudiciile morale, fizice și materiale.

În conformitate cu prevederile art. 219 alin. (1) CPP, acțiunea civilă în procesul penal poate fi intentată la cererea persoanelor fizice sau juridice cărora le-au fost cauzate prejudicii materiale, morale sau, după caz, le-a fost adusă daună reputației profesionale nemijlocit prin fapta (acțiunea sau inacțiunea) interzisă de legea penală sau în legătură cu săvârșirea acesteia.

Persoanele fizice și juridice cărora le-a fost cauzat prejudiciu nemijlocit prin acțiunile interzise de legea penală pot înainta o acțiune civilă privitor la despăgubire prin:

1) restituirea în natură a obiectelor sau a contravalorii bunurilor pierdute ori nimicite în urma săvârșirii faptei interzise de legea penală;

2) compensarea cheltuielilor pentru procurarea bunurilor pierdute ori nimicite sau restabilirea calității, aspectului comercial, precum și repararea bunurilor deteriorate;

3) compensarea venitului ratat în urma acțiunilor interzise de legea penală;

4) repararea prejudiciului moral sau, după caz, a daunei aduse reputației profesionale.

Astfel, se remarcă că acțiunea civilă poate fi înaintată în orice moment de la pornirea procesului penal pînă la terminarea cercetării judecătorești și aceasta poate fi înaintată în numele persoanei fizice sau juridice de către reprezentanții părților vătămate recunoscute ca părți civile în procesul penal, prin ordonanța organului de urmărire penală ori prin încheierea instanței de judecată, care judecă cauza ca prima instanță.

Potrivit dispoziției art. 221 alin. (1) CPP, acțiunea civilă în procesul penal se înaintează în baza cererii scrise a părții civile sau a reprezentantului ei în orice moment de la pornirea procesului penal pînă la terminarea cercetării judecătorești.

Aliniatul 2 al aceleiași norme procesual-penale prevede că, acțiunea civilă se înaintează față de bănuit, învinuit, inculpat, față de o persoană necunoscută care urmează să fie trasă la răspundere sau față de persoana care poate fi responsabilă de acțiunile învinuitului, inculpatului.

Din materialele dosarului, se constată că prin ordonanța de recunoaștere în calitate de parte civilmente responsabilă din 28.11.2011, cet. Țurcan V., a fost recunoscut în această calitate, dat fiindcă este administratorul ÎI „Țurcan Vasile”. (f.d. 193, vol. II)

Ulterior, atît în cadrul urmăririi penale, cît și la faza judecării cauzei în fond, se constată că părțile civile recunoscute în prezenta cauză penală, au înaintat acțiuni civile împotriva părții civilmente responsabile Țurcan V., cu solicitarea de a fi încasat de la acesta prejudiciul material și moral, cauzat în urma infracțiunii săvîrșite de inculpatul Demian V., prevăzute de art. 264 alin. (5) CP, luînd în considerație că proprietarul vehiculului de model Mercedes Benz cu n/î AN AK 722, este cet. Țurcan V. (f.d. 59, 61, 63, 65, vol. III)

Sub acest aspect, Colegiul conchide că instanța de apel întemeiat a rejudecat cauza în latura civilă, în special, corectînd sentința în ce privește încasarea daunelor materiale de la persoana juridică, căreia îi aparține izvorul de pericol social.

În conformitate cu prevederile art. 220 alin. (1) CPP, acțiunea civilă în procesul penal se soluționează în conformitate cu prevederile prezentului cod. Normele procedurii civile se aplică dacă ele nu contravin principiilor procesului penal și dacă normele procesului penal nu prevăd asemenea reglementări.

Instanța de recurs consideră justă și concluzia instanței de apel când se referă la pct. 10 al Hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 9 din 09.10.2006, cu privire la aplicarea de către instanțele de judecată a legislației ce reglementează repararea prejudiciului moral, prin prisma art. 219 alin. (4) CPP, în sens că paguba morală se încasează numai de la persoana condamnată pentru săvârșirea infracțiunii și nu de la proprietarul izvorului de pericol sporit, menționând că instanța de fond greșit a dispus încasarea prejudiciului moral de la partea civilmente responsabilă Țurcan V., care nu a fost autorul prejudiciului cauzat părților vătămate, dând o interpretare greșită legii.

Însă, sub aspectul celor invocate, se menționează că, prejudiciul moral solicitat de părțile vătămate, putea fi încasat de la inculpatul Demian V., doar în cazul în care părțile civile ar fi înaintat o acțiune civilă împotriva acestuia, solicitând recuperarea prejudiciului moral cauzat prin săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (5) CP, cu argumentarea și cuantumul acestui prejudiciu moral, ceea ce nu confirmă materialele dosarului și lecturarea textului cererilor de chemare în judecată privind acțiunile civile deja înaintate. Acestea, după cum rezultă din cuprinsul lor, s-au înaintat numai către partea civilmente responsabilă Țurcan V.. Or, pronunțând o nouă hotărâre de încasare a prejudiciului moral de la inculpatul Demian V., în cazul când acțiunile civile față de acesta nu au fost înaintate, iar ultimul nu a fost recunoscut ca parte civilmente responsabilă la urmărirea penală nici de către prima instanță, pînă la încheierea cercetării judecătorești, soluția instanței de apel în aceasta parte este contrară prevederilor legii. Instanța a motivat decizia nedisponind de date care să fie anexate la dosar și discutate ori în prima instanță ori de instanța de apel, iar prin asemenea soluție s-a comis o eroare de drept prevăzută de pct. 6) alin. (1) art. 427 CPP, eroare care nu poate fi corectată de instanța de recurs.

În consecință, Colegiul lărgit casează decizia instanței de apel în latura civilă în partea ce ține de încasarea prejudiciului moral de la inculpatul Demian V., deoarece o atare solicitare din partea părților civile nu a fost invocată, iar instanța de apel, la judecarea cauzei, nu este în drept să iasă din limitele apelului declarat.

Or, potrivit art. 221 alin. (5) CPP, persoana care nu a înaintat acțiunea civilă în cadrul procesului penal, precum și persoana a cărei acțiune civilă a rămas nesoluționată, au dreptul de a înainta o asemenea acțiune în ordinea procedurii civile. Dacă acțiunea civilă intentată la instanța civilă a fost respinsă, reclamantul nu are dreptul de a înainta aceeași acțiune în cadrul procesului penal.

Colegiul consideră că decizia instanței de apel urmează a fi casată parțial, în partea încasării daunei morale de la Demian V., în folosul părților civile: Tudor L., Sîrghi V., Cupcinenco E., Vasilachi S., Anuțoi V. și Cucoș V., cu explicarea că dîșii sunt în drept să se adreseze cu pretențiile respective în ordinea procedurii

civile.

8. Din considerentele relevate, Colegiul lărgit al Curții Supreme de Justiție, în temeiul art.434- 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) CPP,

DECIDE :

Admite recursul ordinar declarat de inculpatul Demian Vasile Alexandr, casează parțial decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bender din 07 decembrie 2012, în partea soluționării acțiunilor civile înaintate de Tudor Liubovi, Sîrghi Vasile, Cupcinenco Eugeniu, Vasilachi Stepan, Anuțoi Vitalie și Cucoș Veaceslav privind recuperarea daunelor morale produse prin infracțiunea comisă de Demian Vasile Alexandr, cu explicarea drepturilor de a se adresa cu pretențiile de recuperare a daunei morale în ordinea procedurii civile.

În rest decizia instanței de apel se menține fără modificări.

Decizia este irevocabilă.

Decizia integrală pronunțată în ședință publică la data de 09 iulie 2013.

Președinte   /semnătura/   Constantin Gurschi

Judecători   /semnătura/   Constantin Alerguș

   /semnătura/   Ion Arhiliuc

   /semnătura/   Andrei Harghel

   /semnătura/   Iurie Diaconu

Copia corespunde originalului

Președinte

Constantin Gurschi